

Elevhälsans rutiner vid generell drogtestning

Ekbackeskolan

Reviderad juni 2024

Förberedelser inför generell drogtestning

- Elevhälsan bestämmer vilken undervisningsgrupp som ska bli aktuell för generell drogtestning. Detta förankras hos rektor, samt undervisande lärare strax före testtillfället. Det är av största vikt att detta inte kommer till elevernas kännedom. Hur stor del av klassen som testas vid samma tillfälle beror på dess storlek. När en mindre klass är aktuell för testning är målet att samtliga elever ska testas. Vid testning av större klasser, riktmärket är 20 elever och uppåt, måste dock ett urval ske.
- Klasslistor plockas fram.
- Kontroll görs om godkännande från vårdnadshavare/myndig elev finns. Om godkännande saknas ringer elevhälsan vid provtagningstillfället upp vårdnadshavare med eleven närvarande.
- Elevnamn, personnummer, frånvaro i procent samt godkännande från vårdnadshavare/myndig elev förtrycks i Drogtestmallen.
- Om den aktuella undervisningsgruppen befinner sig på Ekbackeskolan (nya skolan) använder elevhälsan följande rum för samtal/testning:
  - Specialpedagogens rum
  - Studie- och yrkesvägledarens rum
  - Speciallärarens rum
  - Toaletter i anslutning till dessa

Om den aktuella undervisningsgruppen befinner sig på Ekbackeskolan (gamla skolan) använder elevhälsan följande rum för samtal/testning:

Studie- och yrkesvägledarens rum
Kurators rum
Skolsköterskans rum
Vilorum
Toaletter i anslutning

- Elevhälsan gör upp om vem/vilka som ska hålla i samtalen/testningen den aktuella dagen samt bestämmer vem som använder vilket rum. Detta kan variera beroende på hur stor undervisningsgruppen är.

Information till aktuell undervisningsgrupp

- Elevhälsan avbryter undervisningen och informerar undervisningsgruppen om varför den generella testningen görs, om kopplingen till handlingsplanen mot ANDTS samt förklarar frivilligheten.
- En enkel genomgång görs kring hur testningen går till. Elevhälsan informerar eleverna om att de inte är övervakade under testningen.
- Vid stora klasser gör elevhälsan ett offentligt urval av elever genom att inför klassen lottas vilka som ska testas vid tillfället. Lappar med olika nr (t ex 1–6) läggs i en box, varefter varje elev får dra en lapp. Hur många av dessa nr som sedan testas beror på antal elever samt hur många av elevhälsans personal som deltar vid testtillfället. Eleverna uppmanas att vara kvar i klassrummet tills det blir deras tur, varefter undervisningen går vidare som vanligt. Lärare och/eller annan personal finns på plats i salen hela tiden.

- En kanna med vatten och muggar lämnas i klassrummet för de elever som är oroliga över att inte kunna lämna urin.
- Elevhälsan utgår från drogtestmallen och tar elever i turordning till samtal och testning.

Samtalet

Ett bra genomfört samtal inför provtagningen är den viktigaste delen i processen. Samtalet ska kännas tryggt och vara av icke dömande karaktär. Samtalet är en viktig del i elevhälsans förebyggande arbete och syftar till att stärka relationen mellan eleven och elevhälsan.

I samtalet utgår elevhälsan från drogtestmallen, se bilaga. Följande frågor ställs till eleven:

- 1. Hur trivs du i skolan? Vad beror det på?**
- 2. Har du någon gång tidigare lämnat drogtest? (Isf var, när, hur, resultat?)**
- 3. Skulle det kunna finnas risk att det finns rester av något ämne/preparat i det prov du nu ska lämna?**
  - Om eleven undrar hur länge droger sitter kvar i kroppen så beror det på vilket preparat, hur mycket och hur länge.
  - Om eleven frågar om passiv cannabisrökning kan synas så fråga vidare kring omständigheterna. Passiv rökning kan ibland ge utslag.
  - Eleven frågar ibland vilka preparat som mäts samt om alkohol syns (ställ då fråga 4)
  - Om någon form av erkännande framkommer så fråga vidare kring när och i vilken omfattning eleven har intagit droger.
  - Om eleven undrar över konsekvenser av positivt utfall så förklara att skolan inte gör någon polisanmälan. Kontakt tas med vårdnadshavare samt socialtjänst och en åtgärdsplan görs upp för att hjälpa eleven att bli drogfri.
  - Viss föreskriven medicin kan ge utslag – Lista finns på ferle.se
- 4. a) Har du vid något tillfälle testat någon form av narkotika?**

b) Har du vid något tillfälle erbjudits någon form av narkotika?

c) Känner du till hur man får tag på någon form av narkotika?
- 5. Hur är din relation till alkohol? Konsumtion?**
  - Om eleven konsumerar alkohol så samtala lite kring detta. Hur ofta och i vilken omfattning. Förklara att debutintag av andra droger ofta sker i samband med berusning.
  - Om eleven aldrig, eller mycket sällan, konsumerar alkohol så upplys eleven om att det blir allt vanligare att ungdomar avstår från alkohol. Positiv förstärkning.

6. Använder du någon form av nikotin eller tobak? Snus eller cigaretter?

- Elevhälsan erbjuder hjälp med nikotin- och tobaksavvänjning.
- De elever som varken röker eller snusar erbjuds att teckna ett kontrakt, se bilaga, om att fortsätta avstå från nikotin och tobak under gymnasietiden. Alla elever som tecknar detta kontrakt deltar i utlottningar av diverse vinster under läsårets gång.

7. Vad tycker du om att vi gör generella drogtester?

- Här ber vi eleven svara ärligt och uppriktigt
- Förstår eleven skolans motiv?
- Hur upplever eleven bemötandet under samtalet?

Provtagningen

Elevhälsan tillämpar inte övervakad provtagning vid generella drogtester. Dock kan temperaturkontroll göras direkt efter att provet lämnats.

- Efter avslutat samtal följs eleven till toaletten.
- Eleven får en plastmugg att lämna urin i. Ett par cm är önskvärt men mindre mängd kan räcka i nödfall.
Om eleven inte anser sig kunna lämna urin får eleven möjlighet att sitta en stund i klassrummet och testas senare. Vatten eller annan dryck serveras. Om eleven trots detta inte kan lämna urin så görs oförberedd testning vid senare tillfälle.
- När eleven lämnat urin ställs muggen på toalettens handfat, alternativt tas till samtalsrummet.
- Testet öppnas av personal inför eleven.
- Eleven medverkar vid provtagning och avläsning av provstickan.

Vid negativt utslag

- Eleven uppmanas att berätta hemma att testning utförts denna dag.
- Viktigt att tacka för elevens samarbetsvilja samt betona hur viktig den är för elevhälsans förebyggande arbete mot droger.

Vid positivt utslag

- Urinen hålls över i ett provrör, remiss fylls i och detta skickas sedan för analys.
- Eleven följer med tillbaka till samtalsrummet för att prata kring resultatet.
- Vårdnadshavare kontaktas om eleven är under 18 år.
- Orosanmälan görs till socialtjänsten.
- Rektor informeras och beslutar om eventuella hemstudier.
- Rektor/elevhälsa kallar elev, vårdnadshavare om eleven är under 18 år och eventuellt socialtjänst för att upprätta en åtgärdsplan.
- Vid mötet ska blanketten för medgivande om att bryta sekretessen mellan skola, socialtjänst och annan extern instans undertecknas av elev och eventuellt vårdnadshavare.
- Rektor/elevhälsa kallar till uppföljning inom två veckor.
- Informationen ges från skola till elev/vårdnadshavare om hur uppföljning och eventuell drogtestning kan komma att genomföras under elevens resterande studietid.

Bilaga 1. Samtycke om medgivande att bryta sekretess

Bilaga 2. Åtgärdsplan

Bilaga 3. Kontrakt gällande tobak

Bilaga 4. Drogtestmallen

OSBY
KOMMUN

Barn och Utbildning

Samtycke och medgivande om att bryta sekretess

Namn: _____

Personnummer: _____

Samtycke och medgivande om att bryta sekretess är viktigt för att skolan och socialtjänsten tillsammans på bästa sätt snabbt ska kunna ge eleven stöd och hjälp. För detta krävs utbyte av information.

Samtycket avser följande information: exempelvis resultat av drogtestning, deltagande i samtal och eventuella kontakter med andra berörda parter och myndigheter. Informationen delges till följande: exempelvis rektor, elevhälsa och socialtjänst.

Socialtjänstens kontaktperson: _____

Skolans kontaktperson: _____

Samtycket gäller under ett år från dagens datum: _____

Ort och datum: _____

Underskrift: _____

Vårdnadshavares underskrift: _____

Närvarande:

Elev: _____ **Personnummer:** _____ **Klass:** _____

Mentor: _____

Nuläge:

Åtgärdsplan:

Specialpedagog/ansvarig för elevhälsan: _____

Godkännande av drogtester på gymnasieskolan

För Osby kommuns gymnasieskolor har det antagits en handlingsplan mot ANDTS.

Detta är en viktig del i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete, för att skapa trygghet och studiero och ge eleverna förutsättningar att lyckas med sina studier.

I policyn framgår bl.a. att skolan vill kunna göra drogtester på elever av olika skäl:

A) Vid oro eller misstanke kring en elev Oron kan grunda sig på iakttagelser, inkomna uppgifter eller ändrat beteende som hög frånvaro eller påfallande trötthet. Det hålls då ett samtal med eleven, men ibland vill skolan undersöka oron genom ett drogtest via urinprov. Skolan kan inte tvinga någon att lämna drogtest.

B) Generella tester I policyn står: "Skolan kan genomföra generella, oövervakade drogtester på en hel undervisningsgrupp." Drogtesterna är frivilliga och erbjuds elever på alla program som en viktig del i det förebyggande arbetet. Policyn i sin helhet går att ta del av på skolans hemsida.

Vår policy grundar sig på vår strävan efter en drogfri skola med en god och säker arbetsmiljö. **Skolan kan inte tvinga någon att medverka i drogtester** men förhoppningen är att alla förstår värdet av detta - som vi ser det - viktiga förebyggande arbete. För elever under 18 år krävs samtliga vårdnadshavares godkännande för att vi ska få genomföra testerna. Vi vill därför be om Din/Era underskrifter för detta.

Namn: _____ Klass: _____

Jag som vårdnadshavare/myndig elev godkänner att skolan under hela gymnasietiden kan genomföra drogtester utifrån ovanstående beskrivning:

Ja ___ Nej ___

Jag som vårdnadshavare önskar att bli kontaktad i samband med drogtestning:

Ja ___ Nej ___

Elevens underskrift

Datum

Vårdnadshavares underskrift

Vårdnadshavares underskrift

OSBY
KOMMUN

Nikotinkontrakt

Detta är ett kontrakt om nikotinfrihet mellan Osby Kommuns gymnasieskolor och en elev. Eleven lovar att fram till skolavslutningen i år 3 vara nikotin- och tobaksfri och med nikotin och tobak menas cigaretter, snus, tuggtobak, vattenpipa, elektroniska cigaretter och alla produkter som har för avsikt att locka till nikotin- och tobaksanvändning.

Kontraktet innebär att jag som **elev** lovar att vara nikotinfri under mina år på gymnasiet.

Förutom vinsten av en fortsatt god hälsa kommer jag att delta i regelbundna lottdragningar där vinsten kan vara bl.a. fikabiljetter eller presentkort. Om jag skulle bryta kontraktet ska jag meddela detta till skolans representant.

Skolan ska genom kontraktsverksamheten stötta eleven till nikotinfrihet.

Vid utlottningen publiceras vinnarna på hemsidan om så önskas samt kontaktas via Teams.

Ort _____ Datum _____

Elev _____ Klass _____

Representant för skolan _____

Underskrift _____

1									
2									
3									
4									
5									
6									

Dokumentation av drogtester och insatser
under läsåret

	Antal
Antal elever totalt på skolan	
1. Slumpvisa drogtester	

Antal elever som deltar i slumpvis drogtestning	
Andel elever som deltar i slumpvis drogtestning	
Antal genomförda slumpvisa drogtestar	
Antal positiva slumpvisa drogtestar	
Typ av substans vid positiva drogtestar	
2. Drogtestar vid misstanke	
Antal elever som testats vid misstanke	
Antal elever som testat positivt vid misstanke	
Typ av substans vid positiva drogtestar	
Antal drogtestar vid misstanke totalt	
3. Orosanmälningar och åtgärder	
Antal elever på drogrelaterad "oroslista"	
Antal drogrelaterade orosanmälningar	
Antal drogrelaterade avstängningar (tillfälliga)	
Antal drogrelaterade avstängningar från APL	
Antal upprättade åtgärds-/handlingsplaner	
Antal elever som avbrutit studierna (drogrelaterat)	